

pozneje bil ves čas povezan z dunajsko univerzo, tudi njegov brat in nečak študirata na Dunaju. — 85. MdUW III, 1549 II A 31; J. Gruden, isti, str. 752; — 86. Študiral je verjetno v Italiji, na Dunaju pa je bil profesor svobodnih umetnosti; Aschbach GdWU III, str. 179; — 87. MdUW III, 1568 I A 4; J. Gruden, isti, str. 674 in 725; — 88. MdUW III, 1564 II A 1 (1565 II in 1567 II rektor); — 89. MdUW III, 1562 I A 13; J. Gruden, isti, str. 792—798 in 801—804; — 90. MdUW IV, 1579 II A 7; J. Gruden, isti, str. 819—820 idr. — 91. MdUW III, 1577 II 7; str. 172; I. Orožen, II. b, 146; — 92. I. Orožen, II. b, 146; —

93. MdUW IV, 1586 II A 4; str. 18, op. 3; — 94. MdUW III, 1578 I A 3; — 95. J. Gruden, isti, str. 858; M. Rupel, Slov. prot. pisci, str. 212 in 427; — 96. Glej Janez Höfler, O nekaterih slov. skladateljih 16. stol. (v Kroniki 23/1975, st. 2, str. 87—93! — 97. MdUW III, 1575 I 2; — 98. MdUW III, 1575 I 18; — 99. MdUW III, 1535 I A 17; — 100. MdUW III, 1545 I H 1; — 101. MdUW III, 1541 I 19; — 102. MdUW III, 1567 I A 15; — 103. MdUW III, 1564 I A 7; — 104. Za 821 študentov, ki sem jih odkril s pomočjo vira in literature, glej dipl. nalogo »Slovenski štud. na čun. univ. v obd. 1518—1609«, na str. 111—160!

GLAVARJEVA KNJIŽNICA V KOMENDI

VIKTORIJAN DEMŠAR

Knjižnica Petra Pavla Glavarja v Komendi ni velika. Je pa zanimiva in pomembna za našo kulturno zgodovino in vredna, da se je spomnimo in vsaj nekaj o njej vemo, ko jo že tuji seznamo knjižnic omenjajo.

Glavar je na razne načine želel dvigniti poleg verske tudi splošno kulturno raven svojih župljanov, pri čemer naj bi mu pomagala tudi ustanova posebnega beneficija za tretjega duhovnika-beneficiata. Toda kakor je po trnovi poti prišel do svojega duhovniškega poklica, tako je tudi z mnogimi ovirami ustvaril beneficijsko hišo s knjižnico v njej. Želel je imeti primerne knjige z raznih področij, sebi in drugim v pomoč.

Zares zanimivo je, kako je to hišo zgradil in koliko žrtev je bilo v to gradnjo vloženih!

Za ustanovitev tega svojega beneficija je pripravil glavnic 3200 forintov, katere je vložil pri takratni deželni vladi v Ljubljani. Skrbno je pripravljaval potrebni material. O vseh pripravah obvešča komendatorja barona Testaferrato, guvernerja v Ascoliju v Italiji, da ima gradbeno parcelo in v pismu 15. 6. 1751 sporoča, da mu je Jernej Korbar na Apenci podaril celó bajto za ureditev beneficijskega vrta. Naslednjo pomlad vsekakor namerava pričeti z gradnjo beneficijature. V ta namen bi mu zelo prav prišlo, da bi mu komendator izposloval pri Velikem mojstru malteškega reda dovoljenje posekati nekaj večjih dreves v redovnem gozdu, ki je poln zdravega lesa in že potreben za posek, za kar bi bil najprimernejši čas od decembra do konca januarja, da bi bil les trden.

Hiša bo pravokotno s štiristočno streho grajena, podobno kot je stanovanjska hiša za

župnika in kaplana poleg cerkve (sedanja kaplanija) in ne bo »takšna reč, ker nimam namena graditi palače, ki ni primerna za beneficiata, kateremu bosta dosti dve sobi in ena soba za knjižnico« (ed un altro per la biblioteca con una piccola sala), se je branil s pismom na komendatorja, ki ni bil nič kaj pri volji za ta Glavarjev podvig (19. okt. 1751). Napravil je tudi primerno skico in tloris na vpogled. En izvod te skice, lastnoročno narejene, je Glavar ohranil še zase in je še danes v knjižnici. V istem pismu tudi sporoča, da mu je gradbenik že določil, kakšen material naj pripravi in koliko ga bo treba.

Toda Testaferrato je še skušal Glavarja odvrniti od te zamisli, češ da bo zgradba delala preveč sence na redovno zemljišče. Tudi ta ugovor mu je kot neutemeljen zavrnil, obenem pa ponovno prosil, naj komendator le pohiti s posredovanjem pri Velikem mojstru za dovoljenje glede poseka potrebnih dreves v gozdu. Kljub večkratnim Glavarjevim prošnjam, češ »saj se v gozdu ne bo nič poznalo« in kljub težki Glavarjevi nevolji do Velikega mojstra na Malti, ki tako zelo zavrača potrebno odobrenje, je 18. 1. 1752 napisal Testaferrati: »Vedno pisariti in ne videti konca, postaja že nespametno, kar bi povzročilo nepotrpežljivost celo kakšnemu svetniku« ter ponovno orisal bodočo gradnjo hiše s knjižnico.

Kljub vsem oviram je 11. apr. 1752 »v božjem imenu pričel graditi« ter sporočil komendatorju, da je za temelj že izkopano in da bo 14 zidarjev v glavnem v 40 dneh dozdalo do podstrešja. In res! Ljudje so navdušeno pomagali pri gradnji: privažali so pot-

reben material, odvažali pa odvečno izkopano zemljo. Glavar pa je skrbno pisal delovni dnevnik, ki bi bil po razporedbi rubrik še danes za zgled gradbenim mojstrom. Točno je zapisal vsak dan, koliko je bilo gratis delavcev in iz katerega naselja, koliko plačanih delavcev, točno je vpisal pripeljan material in stroške zanj, koliko je stala hrana za delavce. Natančno so omenjeni vsi obrtniki s svojimi izdelki in stroški zanje. Vse to vpisovanje je občudovanja vredno.

V maju 1752 je le dobil od Velikega mojstra dovoljenje za posek 4 velikih in 11 manjših dreves v redovnem gozdu. Zahvalil se je za to »uslugo« s pripombo, da mu je graščak iz Smlednika podaril kar 25 dreves, da je njegova gospodinja dala podreti svojo leseno bajto in darovala les za novo zgradbo, da so farani s svojim delom, dovažanjem in odvažanjem materiala in pomočjo zidarjem pri gradnji pač ogromno žrtvovali in da je »dar jeruzalemskega reda res malenkost«. Hotel je povedati, ker je čutil, da so ravno r e v n i največ pomagali, bogati Maltežani pa se niso prida izkazali. Bil je junak, ki je vsakomur resnico naravnost povedal.

Spričo tolikega navdušenja delovnih ljudi je že 20. jun. 1752 pisal Testaferrati, »da se

dela bližajo koncu. Zgradba ne bo velika, vendar pa bo tako trdna in urejena, da ji ne bo mogel škodovati ne potres ne ogenj. Stroški bodo veliki in vesel bom, če ne bodo preseгли 2 tisoč forintov. Ko bo pa narejeno, bo vse pozabljeno, kar bo nekaj večnega«.

Iz delovodnega dnevnika je razvidno, da je 618 odraslih faranov delalo, kopalno, razstreljevalo skale itd. Do 2000 voz so odpeljali odvečne zemlje. Seveda je bil takratni voz majhna stvar, iz vrbovja pleten »koš«. Gratis so pa pripeljali do 3500 voz gradbenega materiala. Le čemu je vse tako natančno zapisoval? Prav zato, da bi se vsak bodoči beneficijar hvaležno spominjal teh dobrih in požrtvovalnih ljudi, ki so Glavarja ljubili kot svojega duhovnega očeta in prijatelja.

Delavce je Glavar plačeval iz svojega. Prav tako je zapisoval stroške za hrano delavcem. Vsem, ki so opravljali težja dela, je dajal močnejšo hrano, tudi vino jim je oskrboval. Raznim delavcem iz oddaljenih krajev je poskrbel hrano in stanovanje tudi ob nedeljah in praznikih, da se je moglo naslednji dan delo neovirano nadaljevati. Vseh dni je bilo 1106 in pol. Tehnični vodja pri gradnji je bil Jakob Použek, ki je za 121 in pol dni prejel 81 forintov. Omenjeni delovni dnevnik je

Glavarjeva knjižnica (foto Majhenič)

Provisis Materialium		Subministratio Victualium	
1750. Die 21. Martij in coemenda calce deprivati pro viatico exsonuit	— 24 70r	1750. Die 6. Aprilis in emenda Calce ni	— 24 70r
Apr 6. Die Joane Struypp ^{in Busch} pro 20. Kask finali		Et ex Calce extinguentibus gratia de	
bus talus in loco adlocuti verso 55. cur		= rothianis 10. mens. Charu. & 8.	
rus: 10. l. 46. et pro donatio. & 5.	— 57 12r	x. et pro a. k. pand	— 23 20r
1751. Die 22. Julij pro 6. Pulveris nitra		1751. Augusti 15. Bzq. Lukans probabili in	
ti ad coemencia saxa @ 24. x	— 2 12r	emendo ferro scrivino 2. mens. Charu.	— 12r
Die 8. Urbis Jacobo Papesh ex Dikla pro 4.		Die 8. Urbis Illustrario d. scrivino rogatar	
magnis @ 1. 2. et g. mediocribus arbo.		= ti p. b. bale 12. mens. Charu. et 8. x. panis	— 2 24r
ribus ghercinis @ 1. 10.	— 1 8r 30r	Vilitatibz ex gobon klav. d. saxa ad	
1752. Die 11. Feb. ultba 25. mediocres Pi-		= vchentibz in. mens. Anulsi et 30. x. panis	— 24 30r
nos a Bne Flodniggmiki donatos,		Die 5. Urbis Crucensibus Quercus a Jacobo Pa-	
et 65. a Comendatario donatos omi		= pesh emptas cadentibz 4. men. Charu.	
a Martino Kern in Dobnaga 7. magnas		@ 12. x. et 8. x. panis	— 2 56r
@ 1. 2. et 6. mediocres Pinos @ 48. x		1752. Die 22. Jan. Kayel dorffensibus Querc-	
ad pavimenta cubiculari. et apheres	— 20 24r	= cus dictas ad vchentibz 8. mens. Charu.	
Die 13. Kay Jacobo Papesh pro gulveribus		et 16. panis	— 1 52r
ad gradus scularum	— 7 20r	Die 23. Decisule, et alijs pinos ex Comenda	
Pro legatione Apennin ex gradus	— 17 20r	sylva ad vchentibz 4. mens. Charu.	
Die 20. S. Sabae a Magistratu emi 11000		@ 12. x. et g. Anulsi @ 10. x. et lamesi	
latores, 200. @ 1. 13. et pro numeratio		= hilia pro 48. x	— 36 6r
one 120. p. h. tegulis 146. @ 5. x. et		Die 9. Feb. H. Krasen d. Adelungens equi-	
et numeratio 200. 7. x. fa. @ 12. x. 1000		= lande ratione tuss. 10. x. 1000	— 1 10r

Glavarjev zapisnik gradbenega materiala in prehrane za delavce (foto Majhenič)

najprej na grobo zapisoval, nato pa sistematično uredil in zares pregledno napisal. V tem seznamu so razni priimki, ki jih danes v Komendi ni več zaslediti. Obrtniki so bili poleg nekaj domačih predvsem iz okolice. Iz Skaručine (pečar), iz Kaple vasi kovač Jakob Lah, ki je skoval težka železna knjižnična vrata in okenska pollkna; steklar Jože Hočvar in ključavničar Gašper Šafer iz Kamnika itd. Kamnoseška dela je opravil Jože Muhovič z Otoka. Za izrazito lep baročni portal z Glavarjevim grbom na vrhu vzbočene silhuete z napisom ustanovitelja beneficiature je verjetno napravil načrt Franc Jelovšek, ki je nato tudi tri freske naslikal in napravil skice za dva bakroreza: enega za knjižnico, drugega za sv. Urbana v župnijski cerkvi. Izdelana sta bila na Dunaju v Schnitterjevi delavnici.

Ko je bila hiša še v gradnji, jo je prišel gledat baron Auersperg iz Križa in mu je zelo ugajala. Glavarju je bilo to za potrdilo, da prav ravna in je to sporočil komendatorju 18. 7. 1752. Zgradba je bila dovršena 28. sept. 1752.

In v tej stavbi je poleg stanovanjske sobe za beneficiata zgoraj bila zgrajena tudi knjižnica (camerina per conserva de libri di sopra con volto — je napisano na skici,

poslani Testaferrati za Velikega mojstra). Res ni ta prostor velik, saj meri le 7 × 3 m, toda za tisti čas in v skromnih podeželskih razmerah nekaj izrednega! Knjižnica s tremi močno zavarovanimi železnimi polkni znotraj in s težkimi železnimi mrežami med okenskimi okvirji, z okni z mecesnovine, z obokanim stropom, z vdolbino za oltar in železnimi vrati itd., je res zavarovan prostor pred ognjem in morebitnim vlomom. Knjižnična predsoba v izmeri 7 × 5 m je danes (kot »Glavarjeva soba« z zdravim lesenim stropom, ki je bil 1972 ponovno odkrit in očiščen ometa. V tej sobi je Glavar tudi stanoval pred svojim odhodom v Lanprež na Dolenjskem.

V tej »Glavarjevi sobi« so na stenah 4 portreti, ki so bili pri Zavodu za spomeniško varstvo za Gorenjsko v Kranju 1975 restavrirani in strokovno obnovljeni. Ti portreti kažejo Petra Pavla Glavarja, ki sedaj res ostro gleda in se more razumeti njegova trditev: »Grdo gledam, imam pa dobro srce.« Original je svojčas »olepšal« slikar von Goldenstein, ki je omilil neprijazni izraz Glavarjevih oči in mu vzel to, kar je zanj posebno značilno. Tudi portret barona komendatorja Testaferrate, čigar grb se je odkril pod slikanim okvirjem, medtem ko je bil po

Grilcu naslikan v zgornji levi vogal. Tudi portret novomeškega prošta dr. Martina Jabačina, Glavarjevega prijatelja in dobrotnika za knjižnico, ter portret adoptiranca Glavarjevega magistra Jožefa Tomlja sta sedaj zares izrazito predstavljena.

Na stenah so 4 lesene vitrine za razne dokumente Glavarjevega udejstvovanja. Razno baročno pohištvo in lončarski komendski izdelki itd. pa lepo pokažejo tedanjo dobo v svoji izrazitosti.

Dvojna vrata-najprej lesena sobna in železna knjižnična, obojna še originalna — odpro vstop v knjižnico, kjer je razen treh podokenskih polic še vsa oprema prav tako originalna. Tudi Glavarjeva delovna pisalna miza, vključena v desno stelažo, še obstoji. Žal da nima več tintnika, iz katerega je Glavar zajemal črnilo za svoje poslovanje — z gosjim peresom. Morda je ta ali ona stvar postala igrača otrokom, kot sem slišal pripovedovati, kako so se otroci družine, ki je stanovala konec 19. stol. v tej hiši, igrali s »starinami«. Mnogo stvari se je svojčas zaradi nerazumevanja za kulturne predmete iz davnine uničilo in razgubilo. Ni izključeno, da se je prav na omenjeni način pokvaril tudi izredno znamenit barometer in termometer z Glavarjevimi pisanimi razpredelki. Ta predmet visi ob oknu knjižne stelaže. Znamenita je tudi

skrinjica relikvij, izredno lepo ročno delo pa tudi dragoceno.

Dr. Joža Glonar je v »Slov. čebelarju« (1938, str. 152) napisal o Glavarjevi knjižnici, da je »bogata teoloških in gospodarskih del in šteje kakih poldrug tisoč zvezkov in je se danes ohranjena«. Kakšne knjige so torej v tej knjižnici? Poleg teoloških, ki jih je največ, so tudi knjige gospodarske vsebine, so juridične in filozofske, medicinske in geografske in z vsebino tedanjega kulturnega življenja. Med temi so r o k o p i s i: teološke in filozofske razprave P. P. Glavarja, vezane v 5 knjigah. Ti manuskripti so občudovanja vredni, zakaj pisani so z gosjim peresom in s tako fineso, ki jo zmore le človek, ki je globoko izobražen. Ob tem se marsikdo vprašuje: Le kdaj je ta mož mogel dobiti čas za tolikšno delo — poleg vseh drugih dolžnosti?

Prvi, čeprav nepopolni seznam knjig te knjižnice je napravil Glavar sam. V tem seznamu zopet odseva njegov praktični duh. Avtorji knjig so vpisani po abecednem redu. V prvo rubriko je vpisal ceno knjige (v for. in krajc. V isti rubriki naslov knjige, kraj in letnica tiskane knjige.). Nato kje stoji knjiga in štev. knjige v stelaži, končno kar 4 rubrike o velikosti knjig: tiskana na čeli poli, 1/4 ali 1/8 ali (malo) »minuto«. Ohranjena sta dva Glavarjeva zapisnika knjig, prvi je čó

	Preložitveni in št. listov	Leto tisk.	Štev. listov	Opis in velikost knjige
Colanati Alexandri opera omnia i.e. Discursus medicabiles in Dominica,				
Festa adagesimam et adventum. Mogunt. 1655. memb. ff. 10.	217	1655	10	
= Antiarum Concionum Domine. Festivorum, Altissimum, et Adventualium ad additione sentent. Ss. Patrum, et agnitione moribus eorum. Moguntia 1656.	2136	1656	10	
post. ff. 11				
= Antiarum Supplementum seu continuatio Festivals. Moguntia 1658. memb.	2130	1658	10	
ff. 11				
Colanati septem linguarum lexicon. Patavij 1736. ff. 11.	5120	1736	11	
Colbi Michaelis et Hippolyti Periculis i.e. Quadragesimale. Col. Agrip. 1688.	2138	1688	10	
memb. ff. 12				
Comus Petri Prima Homilia quadrag. Pascon. ac Eucharistica. Col. Agrip.	214		10	
1621. memb. C. 4.				
Comus Petri vita Monachij 1710. memb. 47.	25		10	
Comus Francisci Mariae Virgilius aureus Ceremoniarum et Rituum. Venet. 1687.	115	1687	10	
Com. ff. 18				
Carafa Greg. Mariae Comus Sicuti i.e. methodus bene vivendi aeterna. Neapol.	220		10	
Com. ff. 14				
Com. ff. 14				
Com. ff. 14				

Glavarjev seznam knjig (foto Majhenič)

vključno črke C, drugi pa do črke M. Prvi še nima vpisane numeracije in stelaže, drugi pa že.

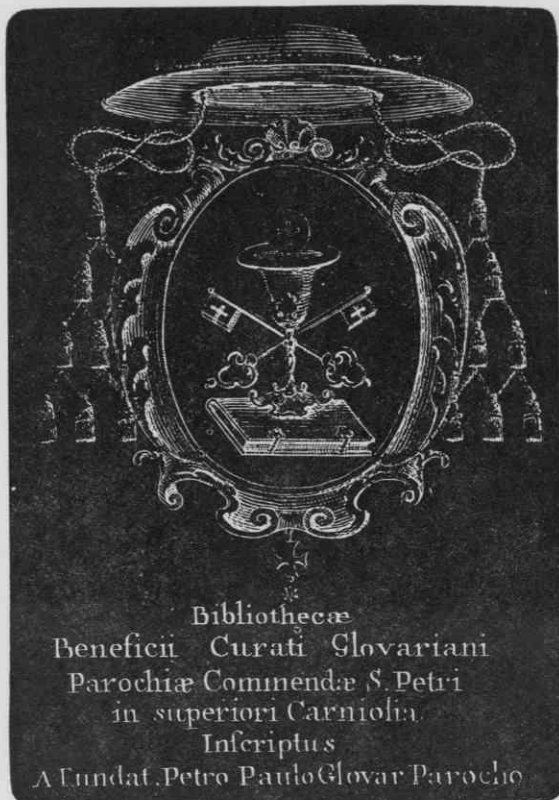
Da Glavar tega dela ni dovršil, je verjetno več vzrokov. Prvič: Poleg svojih knjig je zbiral za to knjižnico knjige tudi drugod, jih odkupoval, nekateri pa so mu jih za knjižnico tudi darovali, kar je mogoče zaslediti pri vpisu: *ex libris*. Drugi vzrok pa je bil osebni. Ko je njegova najemniška pogodba z že tedaj pokojnim komendatorjem Testaferrato leta 1765 minila, mu vrhovno vodstvo malteškega reda ni hotelo te pogodbe obnoviti (kar je bila za red velika napaka, saj so vsi naslednji najemniki gledali le na svojo in ne na redovno korist, ga je to tako bolelo, da je kupil graščino Lanprež pri Trebnjem za ceno 25.500 forintov in se 1766 tja preselil).

Za svojega beneficiata je postavil adoptiranca magistra Jož. Tomlja z dolžnostjo, naj skrbi tudi za knjižnico. V pismu dne 25. 6. 1777 pa mu še izrecno naroča, naj uredi točen seznam knjig (*«Cathalogum Bibliothecae in hieme perficere poteris»*). Leta 1778 je bil ta seznam v glavnem narejen (še ohranjen), na lepše prepisan pa 1785. Tudi ta seznam je še v knjižnici.

Tomljev seznam nosi naslov: *Catalogus librorum Bibliothecae Glavarianae in Commenda St. Petri-conscriptus anno 1785*. — Josephus Petrus Tomelli, beneficiatus Glavarianis. — Razdelitev rubrik v tem seznamu je podobna Glavarjevi. Iz novejšje dobe obstoje trije zapisniki, za novejšje knjige pa še posebni zapisnik.

Glavar je s svojo globoko in praktično inteligenco zbral mnogo dragocenih knjig, ki se že na prvi pogled nekako ločijo od tistih, ki jih je ali odkupil ali so mu jih drugi darovali. Večina njegovih knjig je vezanih v gladko rjavo usnje, na platnici znotraj pa imajo prilepljeno etiketo z njegovim grbom in napisom: »*Bibliotheca Beneficii Curati Glovariani Parochiae Commendae S. Petri in superiori Carniola. Inscriptus a fundat. Petro Paulo Glavar Parocho.*«

Mirno se lahko trdi, da tudi druge knjige, ki nimajo te etikete in so brez napisa »*ex libris*« in podpisa bivšega lastnika, izvirajo iz Glavarjeve lastnine, zakaj nekaj »*ex libris*« knjig je obrabljenih in navadno vezanih. Zanimivo pa je, da je večina teh *ex libris*-knjig iz 17. stoletja (od 1608 do 1698). Med več ko 50 *ex libris* je zaslediti znamenitejša imena: Komendator Testaferrata, dr. Martin Jabačin, novomeški prošt; Glavarjev mladostni varuh župnik Rogelj Andrej, smleški graščak baron Fr. Buccellini, grof Karel Barbo, kom-

Grb knjižnice Petra Pavla Glavarja

tesa de Luzan, grof Anton Barbo-Wallenstein (daroval *Breviarium Romanum*). V tej knjigi je več listov Glavarjevega rokopisa, podpisanih je več duhovnikov: Janez Prešern, Franc Renkl, Jožef Mušič, Matija Kovač, Jakob Bobič in drugi. Nahajata se tudi primerka heraldičnega tipa *exlibrisa* pl. Eberga.

Med knjigami je inkunabula — Biblija iz leta 1481. Iz 16. stoletja je 18 knjig, iz 17. stol. 220 knjig, iz 18. stol. pa 1297 knjig, ostale so iz 19. in 20. stoletja. Prvotna zbirka knjig po Glavarjevem zapisniku je bila ocenjena po Glavarju v vrednosti od 2 000 forintov. Za tedaj ogramna vsota! Tudi danes so te knjige neprecenljive vrednosti, nekatere resnična redkost.

Po vsebini so večidel teološke knjige z najrazličnejših teoloških področij tistega časa. So biblične, asketične, homiletične, dogmatične, moralne, pastoralne, katehitične, liturgične, eksegetične in hagiografske vsebine. Poleg teh je tudi patristika močno zastopana, saj obsega dela cerkvenih očetov: Avguščina, Hilarija, Gregorja Velikega, Tertulijana, Origena, Klemena Aleksandrijskega, Petra Damijana, Hieronima, Gregorja Nacijanskega, Janeza Krizostoma, Cirila Jeruzalemskega, Frančiška Saleškega, Bernarda in še

drugih. Večina knjig je vezanih v dragoceno usnje.

Poleg teh je 35 zgodovinskih del v 58 zvezkih, 18 filozofskih del v 39 zvezkih, 34 juridičnih avtorjev v 56 zvezkih. Je tudi 7 del iz ekonomije v 9 zv. So tudi knjige matematične vsebine, medicinske, lingvistične, geografske, muzikalne, rekreacijske in celo športne vsebine. V knjižnici je tudi lepo število raznih zemljevidov, nekaj iz 18. stol., ostali iz 19. in 20. stol. Zanimiv je zemljevid kraljevine Ilirije, Lombardije, Kranjske in Istre skupaj, Azije, Amerike in Afrike itd.

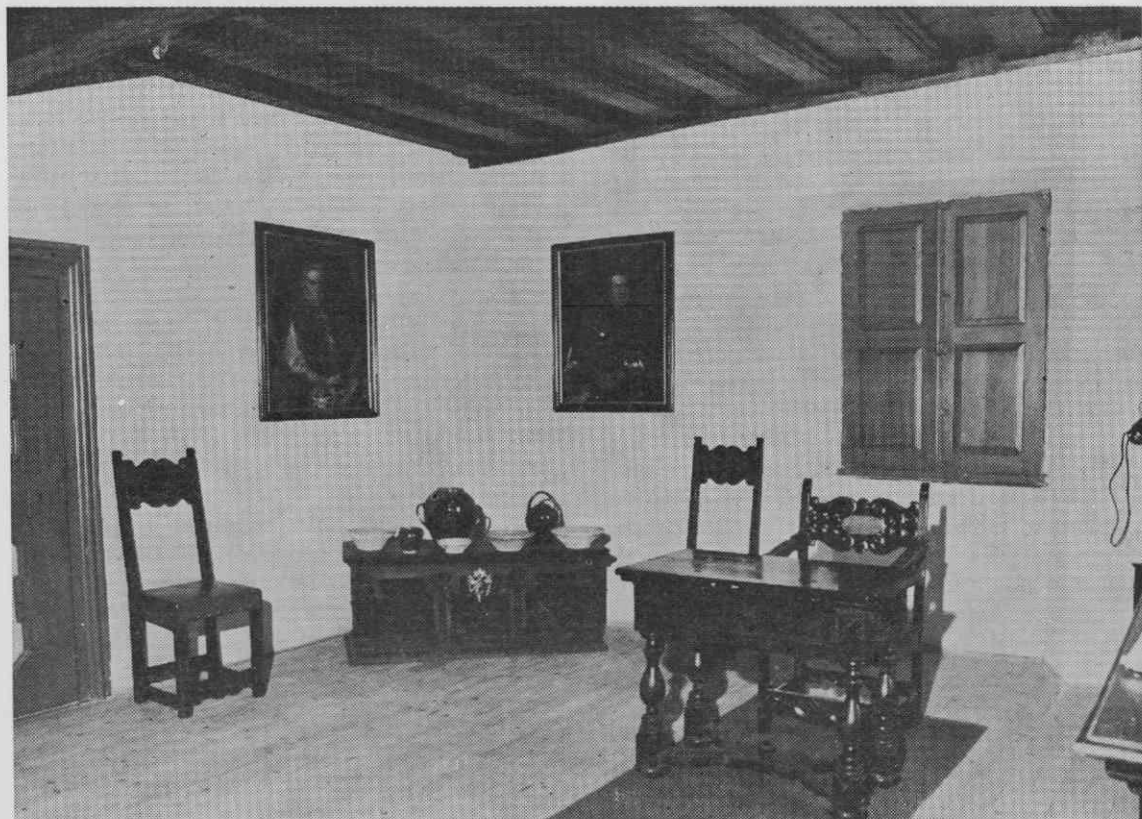
Knjige so bile tiskane v najrazličnejših mestih Evrope, kjer so bile tiskarne in so bila večja kulturna središča kot Dunaj, Rim, Pariz, Benetke, razna nemška mesta pa tudi Ljubljana je zastopana po knjigah, v Ljubljani tiskanih. Najstarejša v Ljubljani tiskana knjiga je iz leta 1680, vseh v Ljubljani tiskanih knjig je 36, tri iz 17. stol., ostale pa iz 18. stol. — Večina knjig je latinskih in nemških, so pa tudi v italijanščini, španščini, francoščini in nekaj v slovenščini.

Knjižnica je znana, žal, le malokaterim izobražencem. Celu duhovniki so redki, ki vedo zanjo. Pozna jo pa Slovenska akademija znanosti in umetnosti, tudi posamezni slavisti

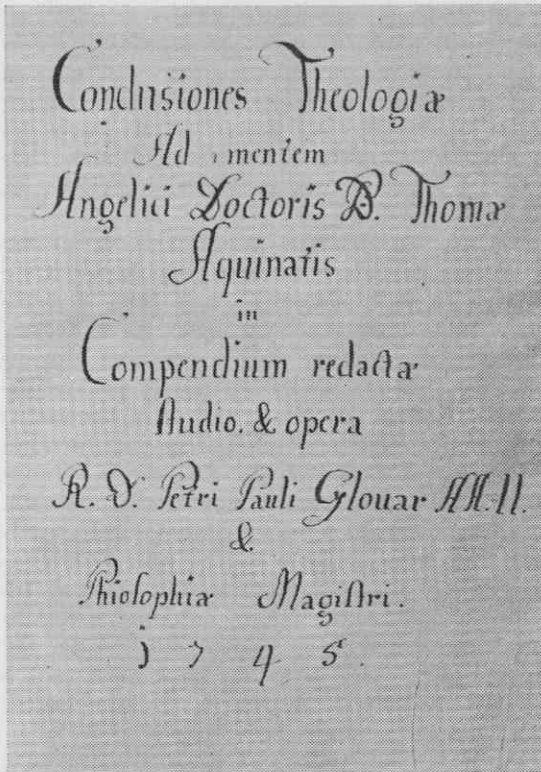
Ljubljanske univerze, ko posamično ali skupinsko to knjižnico obišejo. Izobraženi in vneti slovenski čebelarji, ki Glavarja tudi kot čebelarja z najvišjimi kvalitetami izredno cenijo, so tudi že sami večkrat obiskali to zanimivo knjižnico in pripeljali tudi razne profesorje za čebelarstvo na univerzah raznih držav, ki so tu vpisani kot obiskovalci. Npr. William C. Roberts iz USA, I. Cear iz Belfasta in znameniti Adam Kehrle oba iz Anglije. Leta 1970 je skupinsko obiskalo knjižnico 26 Angležev iz raznih mest: iz Londona, Coventrya, Birminghama itd. Vpisani so tudi že obiskovalci iz Kanade, ZDA, ZR Nemčije, Švice in Avstrije. Leta 1957 — 15. nov. je v spremstvu več zastopnikov slovenskega kulturnega življenja obiskala knjižnico tudi Irena Olszewska, tedaj minister prosvete v Varšavi.

Ljubljanski obiskovalec knjižnice, žal z nečitljivim podpisom, je leta 1964 napisal v knjižgo obiskovalcev: »Temu velikemu možu je treba preskrbeti res lep prostor-muzej. Družba naj temu vprašanju posveti več pozornosti kot doslej.« Zanimiva in občutena misel, vredna pozornosti.

Od tedaj je že bilo nekaj storjeno. Leta 1972 je Zveza čebelarskih društev Slovenije

Glavarjeva soba poleg knjižnice (foto Majhenič)

Naslovna stran ene Glavarjevih razprav (foto Majhenič)

poskrbela za zunanjo obnovo hiše, dala je vzdati spominsko ploščo s sledečim napisom: »Petru Pavlu Glavarju, komendskemu župniku, članu Kmetijske družbe v Ljubljani in Čebelarske družbe v Gornji Lužici, znamenitemu čebelarju, začetniku slovenskega čebelarskega slovstva, zagovorniku in dobrotniku preprostega ljudstva — za 250-letnico rojstva. — Zveza čebelarskih društev za Slovenijo in prebivalci Komende in okolice.« Prav ista Zveza čebelarjev SRS je pomagala vsaj zasilno urediti »Glavarjevo sobo« pred knjižnico, kateri je izposloval muzej iz Kamnika nekaj baročnega pohištva iz 18. stoletja. Vsestransko hvalevredno!

SEZNAM KNJIG TISKANIH V LJUBLJANI

- 1680: Joann Lud. Schönleben, Dissertatio polemica de primo origine augustiss. domus Hapsburgo-Austriacae.
 1683: Fasciculus Josephinus seu manuale venerabilis Sodalitatis S. Josephi.
 1689: J. Weichard Valvasor, Die Ehre des Herzogthums Krain.
 1711: Hoffstaeter Jacobi, Liber IV decratalium. P. Gryoni
 1713: Ars metrica sive ars condendorum elegantior verseum

- 1714: Joan. Greg. Thalberg, Epitome chronol. continens antiquissimae urbis labacensis.
 1714: Klemenzi Andreas, Cynoscuro Evangelica seu norma bene vivendi.
 1718: Hevenes Gabriel, Calendarium Marianum.
 1720: Nicolao Elffen, Panis coeli.
 1721: Carolus Borromaeus, Regula aurea confessor.
 1724: Segneri Paulo, S J, Devotus Mariae Virginis.
 1724: F. Castuli Weibl, franciscani, Dissertatio dogmatica de sacramentali confessione a Jesu Cho instituta.
 1725: Bellarmin, Instructiones tres — drugi del: Kratki sapopadek christianskega navuka od Roberta Bellarmina.
 1741: Ars semper gaudiendi in tres partes divisa.
 1726: Hoffstaetter Jacob, Celebriores controversiae canonicae theologiae.
 1732: Joan. Pimanzonti, Via caeli complanata seu detecta salutis impedimenta.
 1742: Manuale praesidium confrat. SS. Rosarii Rudolphswerti.
 1743: Practicum christianae perfectionis compendium.
 1743: Georg Haslbauer, Leben und Gutthaten des hlg Judoci.
 1743: Georg Haslbauer, Durch die goetliche Gnadensohne-hellbeleuchter Stern.
 1744: Joann. Polanco, Methodus ad eos, qui moriuntur-adiuvando.
 1744: Tropper Nepomuceno, Tractatus de impedimentis
 1747: Scupoli Lorenzo, Sveta wisha to je svetu podvuzhenie po navuku.
 1760: Veritates aeternae dd. sodalibus almae ven. sodalitis maioris B. V. Mariae in coelo assumptae ab Caesareo academico S. J. collegio Labaci pro Xenio Oblatae.
 1764: Nicolao Elffen, Panis coeli seu breves instructiones bene vivendi.
 1764: Nicolao Plffen, pie vivendi.
 1767: Leopoldi Josephi-Rituale labacense.
 1768: In Xenium oblata, Veritates aeternae primo triduo hebdomadea sanctae garcii propositae.
 1770: Georg Haslbauer, Chistliche Einsamkeit.
 1772: Land crainischer Schematimus für das Jahr 1772.
 1783: Alphabetisch-sinoptischer Auszug.
 1784: Sammlung des kaiser. — koenigl. Verordnungen für das J. 1784.
 1785: Summlung des kaiser. — koenigl. Verordnungen für das J. 1785.
 1806: Instanzen Schematismus vom Herzogthum Crain.

VIRI

Beneficij. arhiv v knjižnici P. P. Glavarja (Pisma Testaferrate Glavarju in Glavarja Testaferrati. Glavarjev in Tomljev zapisnik knjig — Delovodni zapisnik gradnje. — Fasija beneficija P. P. Glavarja.)